

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 4 Korona
Fél évre . . . . . 2 Korona
Negyed évre . . . . . 1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP MEGJELEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl

Államosítás.

A kihalásához jutott évtized, de különösen annak utolsó évei az államosítás éveinek nevezhetők.

Közintézményeink mindinkább elvesztik régi karaktereiket s államivá lesznek, sőt az állam annyira kiterjesztette joghatóságát minden irányban, hogy a mai időt méltán az állami mindenhatóság korszakának keresztelhetjük.

Első sorban a hitfelekezetek valósi ügye tódul az államosítást érdeklőleg elménk bonczkése alá.

A hitfelekezetek érzik az állami mindenhatóság kezét, mely gyakran ónsulylyal nehezedik rájuk. A hitfelekezetek több vallásbeli ténykedéseinek jellegét az állam kikölcsonozte, vagy legalább részét kivette a jellegből. E kikölcsonzés az egyházi reformok kivitelével nyilvánult.

Legszorosabb s leggyakoribb érintkezésben vannak az állammal az autonóm szervezettel nem bíró hitfelekezetek, minők a katolikus és zsidó hitfelekezetek.

Iskolai intézeteink teljesen elvesztették autonóm hatáskörüket. Az elemi iskolák államosítása napirenden van, de a nem államosítható tanintézetek s azok belügyei feletti intézkedés is kizárólagos állami hatáskörre vált, sőt e szónak: „iskola“, „tanítgy“ minden szála annyira az állam kezébe fut, hogy pl. a középtanodák tekintélyes tanári karának nincs meg az a joga, hogy egy elzüllött, egy mételyező erkölcsű tanulót a tanintézetből — nehogy a többinek is erkölcsi romlását okozza — eltávolíthatna, vagy magyarán mondva, az állam, illetve annak képviselője: a miniszter ur hozzászólása nélkül kicsaphatna.

Az államosítás befejezett ténynyé vált egyéb kulturális intézményeinknél is.

A politikai közigazgatás kiterjedt egész ágazatával egyetemben az államosítás előtt áll, s csak idő kérdése, s a vármegyék elvesztik jogukat ahhoz, hogy a közigazgatásra hivatott

tisztviselőiket önmaguk állítsák a közigazgatás élére.

A legujabb államosítás az állategészségügy terén állott elő. Az állatorvosi állások államivá lettek, ez állások betöltése új évre várható.

A midőn az állami mindenhatóságról szólnak, nem ítéljük azt el, nem is ítélhetjük, mert hiszen az állam s annak szigorú rendeletei emelték ki a községeket abból a lethargiából, melynek nyomása alatt minden kulturális intézményünk csak pangott, helyenkint teljesen elcsenevéstett.

Sokat köszönhetünk minden téren azon enerzsiának, melylyel az állam törekszik közintézményeinket a fejlettség parnasussára emelni s így azon eljárását, minélfogva közintézményeink belügyeinek a legkisebb szárait is magához vonja s tekintélyes testületeket csak végrehajtó közegekül degradál, ha nem is éppen helyeseljük, de megbocsájthatjuk.

A mi községünket illeti, szinte belejutott az államosítás áldásaiba. Iskoláink államiak, — ennek is meglesz a maga jó gyümölcse. Nem értjük iskoláink s tanítási rendszerünk változását. Itt csak egy óhajunk van, ez az, maradjon tanügyünk az oktatás s haladás azon nivóján, melyre az még az államosítás előtt emelkedett, s az áldást, — melyről fentebb megemlékeztünk, — abban látjuk, hogy az államosításból kifolyólag a kornak megfelelő iskolaépületeket nyerünk, mely körülményt a gyermekek egészségi ügyét, valamint községünk kiépítését tekintve, örvendetes jelenségnek tartunk.

A midőn az államosításról beszélünk, el nem mulaszthatjuk, hogy még egy úgyról ne szóljunk, s ez az állatorvosi állás községünkben.

Múlt hó 29-én töltöttük be a megüresedett állatorvosi állást.

A dolog úgy áll, hogy új évre az állatorvosi állások államilag szervezve lesznek. Mindszent szolgabiro-sági székhely s így itt járási állami állatorvos fog székelni.

Igaz, hogy a törvény kötelezi a községeket állatorvosi állások szervezésére, sőt a hol egy községnek nem áll módjában magának ily állást szervezni, több kisebb község van kötelezve egy körorvosi állás szervezésére.

Mi bevárhattuk volna a választással még e pár hónapot, s az adott viszonyokhoz képest járhattunk volna el új évkor.

A kérdés azon fordul meg, kötelező lesz-e a községi állatorvosi állás fentartása székhelyeken is, minő Mindszent? ha igen, úgy a most meg-ejtett választás nem felesleges; ha pedig megengedi a törvény azt, hogy a járási állami orvos az állategészségi ügyekben a községi orvos helyét is betölthesse, az esetben azon kell lennünk, hogy az ujonan választott állatorvossal töltsék be járási állatorvosi állásunk.

T . . .

Közgyűlés.

Mindszent község képviselő-testülete f. hó 4-én tartotta október havi rendes közgyűlését.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítást hozzuk:

Tóth Mihály bíró a közgyűlést megnyitja, mely után, — tárgysorozat előtt, — Schönfeld Márton szólalt fel. Kéri, hogy a képviselő-testület határozza el, miszerint a Kossuth alapítvány a gyámpénztár tartalékajából fedeztessék.

A közgyűlés Schönfeld indítványát elfogadta, mely határozat jóváhagyás végett a nagym. magy. kir. belügyminiszteriumhoz lesz felterjesztve.

Első tárgy Csongrádvármegye törvényhatósági bizottságának az örgróf Pallavicini Károly emlékére a község által tett 2000 koronás alapítvány alapító levelének jóváhagyása tárgyabani határozata. Tudomásul vétetett.

2. A tiszántúli járás szolgabiroi hivatalának Molnár Pál illetősége ügyébeni felhívása.

A képviselő-testület kimondta, hogy Molnár Pál, amennyiben 24 év óta a községből eltávozott, illetőséggel itt nem bír, azonban a községből történt eltávozása előtt illetőséggel birt, amennyiben itteni születésű.

3. A tiszántúli járás szolgabiroi hi-

vatalának kiadványa, mely által Tóth István és társai községi rendőröknek fizetésük méltányos felemelése iránti kérelmét küldi meg. Ezzel kapcsolatosan felolvasott Gémes Lajos községi közgyám, kérelme, melyben fizetésének a régi fizetési alapra leendő emelését kéri.

E tárgyhoz hozzászóltak Vigh Gyula, Korom Gáspár és Schwartz Lipót képviselők, kik mindannyian azt hangoztatták, hogy a képviselő-testület akkor fog méltányosan eljárni, ha a község összes tisztviselőinek fizetését a régi alapra helyezi. Végül is elhatározott, hogy a kérvények a község szabályrendeletét módosító bizottsághoz adatnak ki javaslattevére.

4. Schwáb Bernát helybeli lakosnak az „Ujvilág“-i kertben levő mézarszék helyiség bérlete ügyébeni ajánlata.

A helyiség az eddigi bérleti összegért nevezettnek még egy évre kiadatott.

5. Hevesy Julia okleveles óvónőnek magán óvodája fenttarthatása érdekében segélyezés iránti kérelme.

Nagyobb vita fejlődött ki e tárgynál, végül is 15 frt havi segély szavaztatott meg, azzal a kikötéssel, hogy 30 szegény gyermeket díjmentesen tartozik tanítani az óvónő.

6. Varga István és társai 33 helybeli lakosnak örgróf Pallavicini Sándor ur ó nagyméltóságától a községi képviselő-testület által kérelmezendő tófenéki földekből szőlő földeknek leendő kiosztása tárgyábani kérelmi ügye.

Vigh Gyula községi képviselő nem tartja kérelmezendő talajt alkalmasnak szőlő beültetésére, indítványozza tehát, hogy a kérvény adassék vissza az illetőknek azzal, hogy a kérelmezendő föld kijelölését szintén a képviselő-testület útján az uradalomtól kérjék.

7. A gyalogjárda építő bizottságának a Boró Károly-féle az utcára kihozva, a többivel nem egyenes irányban leendő építhetése szempontjából egyenessé hozása tárgyábani indítványa.

Az előjáróság megbízott, hogy a kisajátítás ügyében járjon el.

8. Vigh Gyula képviselőnek kender földek tárgyábani indítványa.

A közgyűlés elhatározta, hogy a kuczarátan 10 hold területet kender termelésre 200 négyszögöl területű parcellákban fog kiadni.

9. Koncz Lajos aljegyző, mint anyakönyvvezető helyettesnek az anyakönyv vezető hivatalhoz 35 napon át segédkezéssel alkalmazott napidíjja munkadíja fejében felszámított 70 koronáról szóló nyugtája.

A közgyűlés az összeget kiutalványozni határozta.

Végül a pénztáraknak az elmúlt hónapban lett megvizsgálásáról bírói jelentés tudomásul vétetett.

Levelezés.

Sövényháza, 1900. október 6.

Tekintes Szerkesztő Ur!

Pár rövid sorban óhajtanám b. lapja mai számának hasábjait igénybe venni.

Bennünket, — mint a Tisza ellenkező oldalán lakókat, — érdekel minden mozzanat, mely Mindszenten előáll.

Ha összehasonlítom Mindszentet vármegyénk városai és községeivel, az utóbbi két-három év alatt aránylag egy községe

vármegyénknek sem tett oly rohamos haladást, mint az önközsége.

Felesleges szószaporítás volna, sorba szedni mindazon alkotásokat, miknek ma Mindszent örvend, akár ha tekintem a közgazdasági, akár a tanügyi vagy társadalmi téren előállított újításokat.

Sokra becsülöm a község irányadó tényezőit, vezetőit, előjáróit. Sokra becsülöm pedig azért, mert amibe csak a község jóléte előmozdítása céljából belekaptak, azt mind megoldották, s szépen dalra juttatták.

De ne nehezteljenek meg önkö, ha bírálat alá veszek egyes oly dolgokat, mik ma már nem illenek bele Mindszent keretébe.

Mindszent felvirágzásának egyik lényeges tényezője volna a Tisza-révi átkeelés reformja.

Piaczára, kereskedelmére a legjobb hatással volna a gyors közlekedés a révénél.

Hogy mit tesz az az év minden szakában a Tiszán átkelni, azt mi tudjuk a Tisza ellenkező részén lakók.

Hányszor kell más, sokszor távolabbi községek kereskedéseit telkeresnünk, mert a komp közlekedés nehézkes, időrabló stb. pedig e nagy környéknek csak Mindszentre kell gravitálni vasutára, postára, boltokba, piacra.

Tehát községük, s lakosságuk érdeke javulja, hogy oda hassanak, hogy a kötelezés helyett valami mechanikus rendszer-

TÁRCZA.

A kormányzás Kinában.

Kinában 430 millió lakosát 2110 tisztviselő kormányozza.

A 2110 tisztviselő között van:

- 8 alkirály (tszung-fu);
- 15 kormányzó (szuin-fu); ezeknek néhány független, a többi valamelyik alkirálytól függ;
- 19 tartományi király (taen-t'ie);
- 18 törvényszéki elnök (nie-t'ie);
- 19 só-táros (-jen-juin-szü);
- 13 magtár és vámfelügyelő (lian-tao);
- 64 tao-t'ie, vagyis a törvényszéki elnökök és egyéb magasrangú tisztviselők helyettesei;
- 25 fő-mandarin;
- 1700 mandarin.

A 2110 tisztviselőből 400 oly magas rangban van, hogy a néppel közvetlen érintkezésbe nem igen jön; a tulajdonképeni kormányzást tehát a 430 millió alattvaló között 1710 közönséges mandarin végzi.

A „mandarin“ nevet Kinában nem ismerik; portugáli hajósok adták a kínai tisztviselőknek. A mandarin szónak hazája Fló-India, a hol a szanszkrit nyelvben a mantarin szó tanácsadót jelent.

A kínaiak a mandarin: „Te lao ie“, vagyis „Nagy öreg nagyapo.“ A manda-

rinnak a fia „Sao ie“, vagyis „ifju nagyapó“. Egyébb nevei a mandarinnak: „Kuen-fu“, a mi olyan embert jelent, aki mindenről gondoskodik. „Pei-kuen“ vagyis százkötelességet végző ember. „Min-ti fu-mu“, azt jelenti, hogy a mandarin a népnek apja és anyja.

Egyik könyv imígyen körvonalozza a mandarinok föladatát:

„Ti vagytok a száz családnak (kínai népnek) apái és anyái. Szeressétek is a népet, ahogyan szeretitek fiaitokat. Legyetek tiszták, mint a forrás és fényesek, mint a tükör. A jó mandarin nem ismer személyválogatást, előtte nincs gazdag és szegény: a jókat jutalmazza, a rosszakat bünteti. A jó mandarin iskolákat nyit, hogy a tehetséges ifjaknak alkalmat nyújtson magokat kiképezni. Szárazság vizáradás és inség idején ruházza, élelmezi és istápolja a nyomorban sínlődőket. Kipuhatólja játékosok és opium-szivók barlangjait, hogy a vétkeket szigorúan megbüntesse. Fölügyel a színházakra és nyilvános mulatságokra. Nyáron állít föl gyógytárakat, hogy a betegek ingyen kapjanak orvosságot; télen nyit népkonyhát, ahol az inségesek meleg levest ehetnek. A jó mandarin az árvák és öregek számára menhelyet nyit.“

Igy rajzolja meg az elmélet a kínai tisztviselőknek eszményképét, de a gyakorlat ilyen mandarin nem ismer.

Mint a népnek apja és anyja köteles volna minden hónap 15-én a köztéren a népet kioktatni az engedelmisség, hűség és igazságosság kötelességeiről. Azonban 100 mandarin között alig telješti egy

is ezt a kötelességet; a keresztény vallást gyűlölő mandarin ezen a czimen szokta a pogányokat bujtogatni, mert a 16 cikkelyt tartalmazó tanítás egyik pontja a keresztény vallást kárboztatja.

Mint a népnek apja és anyja köteles volna följelenteni magát főlebbvalója előtt, ha kerületében nagyobb büntény fordult elő; köteles volna ilyenkor a vétkest magával vinni az alkirály vagy kormányzó előtt bevallani, hogy az ő vétke miatt történt a nagy büntény, mert a népet nem részesítette kellő oktatás és nevelésben. De a mandarin sokkal önzőbb, semhogy elcsapassa magát; ha ilven büntény előfordul, mindent megmozdit, hogy föllebbvalója meg ne tudja.

Igen szépen rajzolja a mandarin képét p. o. H'ang-hi hírneves császár „szent törvénye“ is. Lelkére köti a mandarinnak, hogy a tunyákat feddje, az iparkodókat pedig dicserje. Tiltja, hogy a népet közmunkára szorítsa, mikor sürgős a mezei munka. Szép tanítást ad ez a „szent törvény“ a népnek is, mikor figyelmezteti, hogy a mandarin a császár küldöttjének és helyettesének tartsa. A „szent törvény“ szerint a császárt veti meg, aki a mandarin nem tiszteli. Mandarinok nélkül meg sem lehetne a földön élni, mondja a „szent-törvény“; mert az erős elnyomná a gyöngét, az egyedül állót összetiporná a szövetség, a tisztességes embernek tehát vesznie kellene. Így azonban a mandarin láttára kerekét oldanak a latrok, a jók pedig békét élveznek. Ami jó téteményben a nép részesül, mindennek a mandarin a forrása; leikiismeretlen tehát az a nép,

re rendeztessek be a kompközlekedés, mert ma rendszeresen háromnegyed óra időtartam kell, hogy az ember átjusson az egyik oldalról a másikra.

Ez az egyik.

A másik a mi az idegennek szembeötölő, az az örök **postaszállító taligája**. Csodálkoznom kell, hogy önök, kiknél oly szép haladás észlelhető mindenben, türik azt a póstás taligát.

Ezt önöknek kifogásolni kell szépségszeti szempontból is, de kifogásolni kell a közönség jól felfogott érdeke miatt is.

Mi is kapunk szállítmányokat a mindszenti posta útján, ennyiből bennünket is érdekel a dolog, mert kellemetlenül érint bennünket is, ha a taliga összetötyöggeti a csomagokat.

Ez a rozszart taliga még az időből való, mikor a mindszenti postának Sövényházán keresztül kellett Kistelekre vinni hozni a posta-szállítmányokat, már akkor is csak vasat lehetett rajta szállítani, egyéb szállítmány össze-vissza dörzsölődött rajta, s rongálódott, kényesebb természetű szállítmányok meg éppen nem valók voltak soha taligára.

Mindszent nagy vidékével, köves útjával minden téren haladásával megérdemli, hogy végre valahára tegyék lomtárba a **postataligát**. Nem szép, hogy az disztelenkedik a vasutnál, s koczaköves utcájukon s községük szégyenére. Van Mindszентnek akkora postaközlekedése, hogy egy **zárt postakocsit** — a mi kizáró-

lag csak ilyenül használható — s minőt az állami postánál szoktak használni, megérdemeljen.

A disztelen taligák ideje lejárt. Kereszük mindenben a szépet, jót és szépséget, s lökjük a lomtárba mindazt, a mi lejárt magát, s a mi Nőé bárkájából került ki, ott méltó helyet fog találni a mindszenti **postataliga** is.

Tisztelettel
Sövényházi.

VEGYESEK.

— **Október 6.** Gyászi tisztelettel emlékezett meg közönségünk az október 6-iki nagy halottokról: a 13 aradi magyar tábornokról. Reggel 8 óranor gyászmise volt a róm. kath. templomban, melyet Főtisztelendő Keller Lajos plebános mondott. Jelen volt a templomban az intelligencia nagy számban a politikai és társadalmi társaskörök gyászlobogókkal jelentek meg.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban tévesen jeleztük, hogy örgót ur főuri családjával már mult hó 27-én eltávozott Puzstaszterrről. A terv ez volt ugyan, de ő Excellenciáik ezen változtattak akként, hogy az ifju Alfonz örgróf Reiner titkárral elutazott, az örgrófi család pedig csak okt. 1-én távozott. Szept. 30-án ő excellenciáik a mindszenti templomban jelen-

voltak a tíz órai nagymisén. Mise után a plebánia épületbe vonultak, hol reggeliztek s fogadták a községi előjáróság tisztelgését s miután a megjelent mintegy husz szegényt penzsegéllyel ajándékoztak meg, visszatértek pusztaszeri kastélyukba.

— **Meghíusult vonatjárás.** A „Vásárhely és Vidéke“ nyomán mi is közöltük, hogy okt. 1 től fogva Szeged és Nagyvárad közt gyorsvonat járás lép életbe. Mint értesülünk e terv dugába dőlt, hogy mi czímen, nem tudatik. Októberben lépett életbe a téli menetrend, a mi helyi érdekű vonatunkon semmi változás nem lépett életbe a vonatok menetrendjét érdeklőleg.

— **Felhívás.** A mai számunkban megkezdett „Csarnok“ és „Tárca“ rovatunkra felhívjuk a t. olvasók figyelmét.

— **Ferencz napja.** E hó 4-én Ferencz napján, mint ő felsége névünnepe a tanuló ifjuság tanítók vezetése mellett részt vett a templomi ajtatosságon.

— **Egy szolgabíró.** E hó 3-án már a korareggeli órákban egy trabáls férfiú tűnt fel utcánkon különös öltözetével. Szerb nemzeti ruha fedte testét, mi állott bő bugyogó, bocskor hónapig érő mellédző s térdig érő czifrara kivert színes harisnyából, felső kabátot nem viselt, csak szép tinom fehéring s krágli fedte feltestét, fővege azonban nemzetközi volt. A fejlett szép férfiú Szerbia egyik járási szolgabírója volt. Tolmácsa szegítségével bemutatkozott az intelligens embernél az utcán. Itt időzésének czélja nem volt más, minthogy 500

mely a mandarint nem tiszteli.

Gunyulódás a „szent törvény“ minden szava, mert a valóságban a mandarin a kínai népnek átka.

Elméletben magasztos a kínai mandarinnak hatásköre; hiszen a törvény még arról is gondoskodik, hogy a mandarin független legyen minden oldalról. Szülőföldjének járásában nem viselhet hivatali; hatáskörének területéről nem nőülhet, ott fölöt vagy házat nem vehet, hivatalában semmiféle rokonát nem alkalmazhatja.

Mandarin van kétféle: polgári és katonai.

Az összes mandarinok 9 rangfokozatba vannak beosztva; a rangfokot jelöli a kalapon viselt gomb és a hivatalos öltönynek mellére kivarrt állat.

Minden rangfokozat két osztályból áll, ezeknek jelvényei azonosak, csak hogy a magasabb osztályé nagyobbak.

A felső rangfokozatok a fővegen még pávatollat vagy róka farkat viselnek, pávatollat a polgári, róka farkat a katonai mandarin visel.

Vannak czimzetes mandarinok is; ezek nem tesznek vizsgálatot, hivatali sem viselnek. A czimet a kormány osztogatja érdemekért, de árulja pénzért is.

Az első rangosztályba a polgári mandarinok közül a császári tanács tagja és a hat miniszter, katonai mandarinokból a testőrség parancsnoka, a hadvezérek és tengernagyok tartoznak. A II-ik osztályba tartoznak az alkirályok, kormányzók, ellentengernagyok és tábornokok, vagyis a tisztviselők elsői. A III-ik rangfokozatban vannak a tartományok törvényszki elnökei és

a tartomány egyéb magas tisztviselői. Ebbe az osztályba csak olyan juthat be, aki elnyerte a tudor képesítést. Ugyanaz a mandarin kitüntetésül állásánál felsőbb rangot is viselhet, mint magasabb czimet; az ilyen mandarin neve alatt mindig olvasható, hányféle gombot visel, mert rendletei így hatásosabbak.

A kínai ember életének czélja: a mandarin hivatal; erre a méltóságra igény tarthat minden kínai, ha megállotta helyét az állami vizsgálaton, mert ebben az esetben képesítve van arra, hogy gombot viseljen kalapján. Nem lehet mandarin, mert vizsgálatot nem tehet: a borbély, szabó, színész, hajdu muzsikus és hóhér.

Aki elnyerte a képesítést, jogosítva van gombot viselni, de hivatali nem okvetlenül kap; képesített férfiak nagyobb része halála napjáig sem lessz mandarin, mert a tisztviselők száma eltörpül a képesített férfiak nagy tömegével szemben. Hogy valaki beülhessen a hivatalba, ahhoz a tudáson kívül pénz és pártfogás kell, a pártfogást pedig Kinában pénzért adják. Ha tehát valaki mandarin akar lenni, mindenekelőtt pénze legyen, mert Kinában is kenni kell a tengelyt, ha czélt akar valaki érni. De hiszen a madarinságot mindeki azért keresi, hogy penzre tegyen szert, miből vesztegezen tehát? Adósságot csinál, ha jómódu szülők vagy atyafiak nem előlegeznek.

Ha azután csakugyan beül a hivatalba, belékapaszkodnak mindazok, akik szekerét kölcsön vagy előleg által tolni segítették. Az ujdonsült mandarin még szegény lévén, mint a templom egere, lege-

lább valamely alkalmazást juttat az illetőknek a mandarin hivatalban. A hitelezők folyvást sarkában levén, éjjel-nappal azon töri fejét, hogyan rázza le nyakáról az adókat. Legelső jövedelmét azok az illetékek képezik, melyeket a zálogházak, mézárshékek és szeszégetők tulajdonosai a mandarin kinevezésekor fizetni kötelesek. Másik jövedelmi forrása a sóeladás, mely állami kezelés alatt van. Az állam megkapja a sónak az árát, de a mandarin nyer a mértéken, sőt földet és homokot is kever a só közé.

A mi fizetést huz, az főlmege a háztartásra; az adósságot okvetlen törleszteni kell; de félre is akar valamit tenni, mert kínai közmondás szerint: „Egy nemzedék mandarin, három pedig téglavető“, vagy másik példabeszéd szerint: „Ma a császár helyettese és a hivatalos pecsét öre, holnap pedig dajka“. A hivataloskodás rövid idejét jól fel kell tehát használnia, hogy föl ne kopják az álla, ha kimarad a hivatalból. Meg is ragad minden alkalmat, hogy pénzeljen. Jaj annak a halandónak, akinek van háza, földje és a mandarin körmei közé sodorja végzete: nem szabadul, míg utolsó fillérje rá nem ment a pörre. Jól mondja a kínai példabeszéd: „Nagyobb szerencse koldusbotra jutni, mint a mandarin előtt igazságot keresni.“

Vannak olyan tehetősebb családok is, ahol a mandarin tisztség apáról fiúra száll, ilyen családok fiainak könnyebb hivatalba jutni; ezek nincsennek arra mintegy kényserítve, hogy a népet nyuzzák.

(Folyt. köv.)

munkást toborozzon össze innét és Szegvárról Belgrád alá nagyobb szabású kubikmunka végzésére. A munka átjában kínáltatott olyformán, hogy biztosítatik a munkásoknak fejenként napi 1 frt 30 kr. kereset.

A különös szolgabíró fejlett férfiú — minők Szerbiában nem ritkaság számban vannak, de kvalifikációjáról meggyőződni nem állott módunkban, miután vele szerbül beszélni nem tudtunk.

— Végre valahára. E hó 2-án nagy küzdelem után három köves hajó érkezett révünkbe. Most van kő — ha bár ezzel se nagy területet burkolhatnak be — de most meg kövező nincs. A vállalat sürgősen rendelt kőmunkásokat Ujvidékről, kik meg is érkeztek. S most ismét felesillámlott egy kis remény, hogy Lucza széke mégis valahára elkészül.

— Tűz. E hó 5-én a délelőtti órákban Szabó Gáspár ujsori názánál összehalmozott szalma kigyulladt. A gyorsan érkezett segély meggátolta a tűz továbbra harapódzását. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. Szabó távol volt házából, felesége pedig gyerekágyban fekszik.

— Lapunk hirdetési rovatában közölt „Földeladás” című hirdetésre ez uton is felhívjuk a t. olvasóközönség figyelmét.

CSARNOK.

R ó m a.

Rómát választani szemlélődésünk tárgyául mindig méltó feladat; mert mint a régi példabeszéd tartja, minden ut Rómába vezet, vagyis Róma a világ központja. Róma kereszténység, az emberiség fővárosa. E tétel fölött lehet gunyolódni, de azt megegyezni nem.

E szerint mindama szálak és lánczok mellőzésével is, melyek bennünket feloldhatatlanul a keresztény Rómához kötnek, egészen természetes, ha vágy támad bennünk, felvilágosítást nyerni erről a csodás városról s helyes képet alkotni róla. E vágyat, mely talán élénkebb ma, mint volt bármikor a kereszténység keblében, óhajtanók mi legalább némileg kielégíteni a magyar kereszténység 900. éves fenállása alkalmából, mikor az egész keresztényvilág figyelme Róma felé van fordulva.

Róma! — Minő gondolatok, miő képek támadnak lelkünkben, ha e nevet halljuk — Róma! Ez az a titokteljes hely, hol a monda szerint már Janus, a kétarcú Isten, várat épített magának, Janus, ki Itália ó-keresztény hagyománya szerint senki más nem volna, mint a pogányok által istenesített Noé, a férfiú, ki két világ meggyéjén áll és egyik arcával az özönvíz előtti régi világba néz vissza, a melyben még élt, míg a másik arca az ujjkor felé fordul, mely a sívárvány kapuján át a hullámokból felemelkedő világba bevonul. Róma! Romulus városa, ki Krisztus előtt a nyolczadik században települt ottan meg s ama királyok sorát nyitotta meg, kik részben a mesék országában tar-

tozhatnak. Róma! Ama csodás köztársaság városa, mely az akkor ismert egész világon meghordozta diadalmas sasait és aztán császársággá lett, s mely ama nevezetes napokban, midőn elérkezett az időnek teljessége s az emberi nem egysége szellemileg ismét teljesülésbe kezdett menni, az akkor ismert földgömb politikai egységét megvalósította. Róma! annyi hős, annyi kitünő államférfiú, annyi hatalmas uralkodó, annyi hallhatatlan tudós szülőhelye! Az a róma ez, mely látható központjául volt kiszemelve az emberi nem ama szellemi egységének, hova az apostolok fejedelmének széke helyeztetett, utódaink, a pápáknak városa. Róma! a mult évezredek legtisztéletreméltóbb emlékeinek, a bazilikáknak és katakombáknak, az ósrégi romoknak s a keresztény vértanúknak városa, a művészet és tudomány felhalmozott kinoseinek városa, az örök, a szent város, a világ és az egyház fővárosa — az a város, melynek hét halmán, mintegy felnyitott óriás könyvben Isten és az emberi nemzet sorsának tényeit — az egész világtörténelmet feljegyezve találjuk. Mily benyomást kell e városnak a falai közé belépő vándorra tenni! Mily nagyszerűnek kell lenni egy ily híres város külső város megjelenésének is!

Dehogy! Nagyobb csalódás talán sehol sem éri az embert, mint Rómában, ha ily eszményi képekkel lépünk a hét halom városába. Csakhamar rideg, nem ritkán nagyon is zord valóra ébredünk és sokan alig tudják beletalálni magukat s lemondani az igényről, mely minden áron valami mást akar találni Rómában, mint a mit a földi valóság nyújt. A benyomás melyet az utcák, köztetek, Róma fekvése az érkező idegenre gyakorol, ritka kivétellel éppen nem imponns. De a kivételek annál nagyszerűbbek. Mit az olaszok ujjtáisi vágya újabb időben megkísérelt, hogy az örök város külképét méltóságosabbá tegye, alapjában véve szerencsétlen vállalkozás. Hogy e szépítési munkálatoknál kevés tekintettel vannak némely fontosságú szent helyekre, maga magát elítéli.

Az 1870. év oly hirtelen és gyökeres változatosságot idézett elő Rómában, aminőkön előbb talán sohasem ment át az örök város: pápai városból Olaszország fővárosává alakult át s napról-napra látjuk, mint dobja el darabonként páratlan régi öltönyét, hogy az új modern ruhába bujjék. A rómaiak, kik 1870. szept. 20-án a Porta-Pián át bevonultak, új szakaszt nyitottak Róma történetében. A mint birtokukba vették Rómát, elkezdtek halmokat lehordani, völgyeket betölteni, széles utcákat hasítani a legtisztéletre méltóbb, a legtestőibb negyedekben, a gheztót eltüntetni. Az olasz kormány ez eljárása mély elkeseredést keltett világszerte, különösen művészi körökben, melyek fájdalommal látták, hogy e rombolás számos történelmi nevezetességtől fogja Rómát megfosztani. Nem egy régiségbuvárt, műtudort, történelmet, műbarátot vagy művészt fájdalom és bosszúság fog el, ha tíz évi távollét után visszatérve a Tipervárosba, számtalan ponton teljesen eltorzítva látja Róma bájos képét. A kormány és egy tudósokból álló városi régészeti bizottság gondoskodik ugyan róla, hogy az antik műemlékek épen megmaradjanak, meghagynak tehát minden érdemes régiséget a maga helyén, sőt ki is tatarozzák valamennyit,

— de mit ér az, ha környékét minden tekintet nélkül modern épületekkel építik be, hogy eldugják szem elől a régiségeket. Így a régi fejedelmi osaládok villái, melyek becses műkinosekkel telt barkok, terjedelmes kertek közepén állanak s részben világhírű gyűjteményeket tartalmaznak, részben már le vannak rombolva, részben közelebb hasonló sorban fognak részveszni; így a Giardino Colonna három százados cyprusfáival, a villa Torlonia, a villa Patrizi, a villa Borghese s mindenek fölött a villa Ludovisi pár év mulva nem lesznek többé. Ez utóbbi valódi gyöngye Rómának, királyok és bölcsek számára való parkjával, mely oly bübályos és magasztos egyszerre, hogy borostyán-ligetének és ezibrusos fasorainak árnyában Horácus Virgil, Marc Aurél és Dante is ábitattal járdaltak volna. Minden oldalról közelednek az erősen feltöltött új utcák a szobrokkal telt paloták, a szökőkutakkal és szobrokkal ékített kertek stilszerű tömege felé, hogy elnyeljék őket. — Hasztalan keressük ma már az egyszerű szépsége által kitünő Strozzi palotát, hasztalan a típeri kikötő festői képét a Via di Ripetta mellett.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Tóth József urnak Segvár. Közleménye lapzártakor érkezett, az az oka, hogy jelen számunkból kimaradt.

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos.

Weisz Ignác.

Földeladás.

A gróf Károlyi Alajos örökösei tulajdonát képezett Lajoshegyesi (Lajosalmi) mintegy 2500 kishold területű elsőrendű buzatermő föld, kissébb-nagyobb részletekben, de egyszerre, jutányos árért **szabadkézből eladó.**

E részben felvilágosításokkal szolgál bármikor, de különösen szerdán és szombaton délutánonként a főügyészi hivatalban **Dr. Hódi Mózes főügyész Hmvásárhelyen**, mint az eladók megbízottja, a ki levébeli megkeresésekre is válaszolni fog.

Egy

fiú

a helybeli könyvnyomdában
tanonecznak felvétetik